
Shri Sukhanandacharyapranita Shrutisiddhantadipika

శ్రీసుఖానందాచార్యప్రణీతా శ్రుతిసిద్ధాంతదీపికా

Document Information



Text title : Shri Sukhanandacharyapranita Shrutisiddhantadipika

File name : shrutisiddhAntadIpikA.itx

Category : misc, rAmAnanda, advice, upadesha

Location : doc_z_misc_general

Author : sukhAnandAchArya

Transliterated by : Mrityunjay Pandey

Proofread by : Mrityunjay Pandey

Description/comments : From Chatuh Sampraday Dig-Darshan

Latest update : November 11, 2023

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

November 11, 2023

sanskritdocuments.org

శ్రీసుఖానందాచార్యప్రణీతా శ్రుతిసిద్ధాంతదీపికా



నమస్కృత్య పరం బ్రహ్మ సీతయా సహ రాఘవమ్ ।
ఆనందభాష్యకృద్రామానందాచార్యం సమాశ్రయే ॥ ౧ ॥

పాదపద్మం గురోర్నత్వా సంసారార్ణవతారకమ్ ।
కుర్వే సిద్ధాంతబోధాయ శ్రుతిసిద్ధాంతదీపికామ్ ॥ ౨ ॥

విశిష్టాద్వైతనామా హి సిద్ధాంతః శ్రుతిసమ్మతః ।
“సదేవ సోమ్యేదమగ్రే” ఇత్యేతచ్ఛ్రుతిమానతః ॥ ౩ ॥

తత్ర చిదచిదీశేతిభేదాత్ తత్త్వం త్రిధా మతమ్ ।
“క్షరం ప్రధానమి “త్యేతచ్ఛ్రుతేస్తత్ర ప్రమాణతా ॥ ౪ ॥

తత్ర జ్ఞానస్వరూపోఽణుశ్చిదర్థో జీవ ఉచ్యతే ।
పరాగథాజడం నిత్యం విభు జ్ఞానం హి తద్గుణః ॥ ౫ ॥

సంయోగగతిమత్వాచ్చ ద్రవ్యత్వముభయోర్మతమ్ ।
పరేణ జ్ఞానవేద్యోఽపి స్వాత్మా స్వేనాపి గృహ్యతే ॥ ౬ ॥

వికారితా మతా జ్ఞానే నాత్మని సా హి సమ్మతా ।
సంకీచశ్చ వికాసశ్చ వికారౌ సమ్మతౌ మతౌ ॥ ౭ ॥

“అహం జానామి” ఇత్యేషా ప్రతీతిః సర్వసమ్మతా ।
జ్ఞానాశ్రయస్తతశ్చాత్మా జ్ఞానం గుణస్తథాత్మనః ॥ ౮ ॥

ఆత్మతజ్ఞానయోశ్చాథ ప్రకాశభూతయోస్తథా ।
ఆధారాధేయభావో హి దీపతత్ప్రభయోరివ ॥ ౯ ॥

విషయాణాం ప్రకాశస్య కాలే జ్ఞానం ప్రకాశతే ।
ప్రకాశతే సదా చాత్మా ధర్మీభూతః సనాతనః ॥ ౧౦ ॥

అనుకూలస్తథా చైకః స్ఫురత్యాత్మా నదైవ హి ।
జ్ఞానం చాప్యనుకూలత్వాత్ సుఖరూపం మతం బుధైః ॥ ౧౧ ॥

“అహం సుఖం కీలాస్వాప్నమి” త్థమ్భూతప్రతీతితః ।
 ఆత్మా సుఖస్వరూపోఽత్ర స్వస్మై చ స్వప్రకాశతా ॥ ౧౨॥
 జ్ఞానే నిత్యవిభూతౌ చ పరస్మై స్వప్రకాశతా ।
 స్వాస్యనిర్వాహకత్వేన దీపవత్ తత్ర సా మతా ॥ ౧౩॥
 అణుత్వేఽప్యాత్మనస్తస్య జ్ఞానం విభు యతస్తతః ।
 సుఖదుఃఖోపలబ్ధిర్వి భాలాదౌ సమ్మతా బుధైః ॥ ౧౪॥
 ఏకకాలే తథాఽనేకకాయగ్రహశ్చ యోగినామ్ ।
 శ్రుతం జ్ఞానస్య నిత్యత్వం “న విజ్ఞాతు” రీతిశ్రుతౌ ॥ ౧౫॥
 ఉత్కృన్తిగమనాదిభ్యశ్చాత్మాఽణుర్న విభుర్మతః ।
 “ఏషోఽణురాత్మా” ఇత్యేవమణుత్వం చాత్మనః శ్రుతమ్ ॥ ౧౬॥
 బాలస్య స్తస్యపానే హి ప్రవృత్తీర్నిత్యతాఽఽత్మనః ।
 “అజ్ఞో నిత్యః శాశ్వతోఽయమ్” ప్రమాణం తత్ర విద్యతే ॥ ౧౭॥
 మధ్యమపరిమాణత్వే త్వాత్మాఽనిత్యో భవేత్ కిల ।
 సావయవత్వహేతోర్హి లోకే ఘటపటాదివత్ ॥ ౧౮॥
 కృన్తస్య విప్రణాశ్చాకృతస్యాగమనం ఖలు ।
 అనిత్యత్వే మతే జీవే స్యాతాం దోషౌ దురుద్ధరౌ ॥ ౧౯॥
 ఆత్మా శరీరతో భిన్నో “మమ దేహః” ప్రతీతితః ।
 జీవే తాదృక్ప్రతీతేశ్చ ప్రాణధీన్ద్రియభిన్నతా ॥ ౨౦॥
 శేషత్వాణుత్వధర్మేభ్యో జీవో బ్రహ్మవిలక్షణః ।
 బద్ధః స కర్మభిర్బద్ధో ముక్తో ముక్తశ్చ కర్మభిః ॥ ౨౧॥
 ప్రారబ్ధముపభుజ్యాథ దేహం త్యక్త్వాఽర్చిరాదినా ।
 సాకేతేఽష్టగుణైర్ముక్తో ముక్తో రామానుభావకః ॥ ౨౨॥
 శ్రీరామస్య ప్రపత్త్యా వా భక్తయా ముక్తో భవేన్నరః ।
 జీవాః పరస్పరం భిన్నాః సుఖిదుఃఖివ్యవస్థయా ॥ ౨౩॥
 “నిత్యో నిత్యానామి” త్యేవం శ్రుత్యాం నానా హి తే శ్రుతాః ।
 బ్రహ్మణో రూపహీనత్వాత్ ప్రతిబిమ్బా న తస్య తే ॥ ౨౪॥
 ఆచేతనమచిత్తత్వం చతుర్థా సమ్ప్రకీర్తితమ్ ।
 కాలశ్చ ప్రకృతిః శుద్ధసత్త్వం జ్ఞానం తథైవ చ ॥ ౨౫॥

కాలో జడో విభుర్ద్ధవ్యం ఖణ్ణాఖణ్ణేతిభేదతః ।
 ద్వివిధః స నిమేషాదిః ఖణ్ణోఽనిత్యః ప్రకీర్తితః ॥ ౨౬ ॥
 భూతాదివ్యవహారాణాం కారణం కాల ఏవ హి ।
 నిత్యస్త్వఖణ్ణకాలో హి నిత్యధామ్ని న స ప్రభుః ॥ ౨౭ ॥
 సత్వాదిత్రిగుణాధారః ప్రకృతిః పరికీర్తితా ।
 ఆచేతనా పరాధా సా నిత్యా సతతవిక్రియా ॥ ౨౮ ॥
 అనాత్మని శరీరే సా చాత్మబుద్ధివిధాయనీ ।
 ఆత్మని పరతన్త్రే సా స్వాతన్త్ర్యబుద్ధికారిణీ ॥ ౨౯ ॥
 పురుషార్థత్వబుద్ధిం సా త్వైశ్వర్యాదౌ కరోతి హి ।
 ఆత్మస్యనీశ్వరే చాపి సా కరోతీశతామతిమ్ ॥ ౩౦ ॥
 రామశేషేషు జీవేషు బోధయత్యన్యశేషతామ్ ।
 కరోత్యుపాయబుద్ధిం చ సాఽనుపాయే తథైవ హి ॥ ౩౧ ॥
 సత్త్వం రజస్తమ ఇతి గుణేషు ప్రకృతేరథ ।
 వైషమ్యాచ్చ భవస్తీహా వికారా మహదాదయః ॥ ౩౨ ॥
 చతువింశతిరూపా తత్ ప్రకృతిః పరికీర్తితా ।
 ప్రకృతేశ్చ మహాస్తస్మాదహజ్కారస్త్రిధా తతః ॥ ౩౩ ॥
 సాత్వికాదిన్ద్రియాణి స్యురేకాదశవిధాని హి ।
 జ్ఞానకర్మేన్ద్రియత్వాభ్యాం ద్విధా, తత్రాదిమాని తు ॥ ౩౪ ॥
 మనః శ్రోత్రం చ చక్షుశ్చ త్వగ్న్యాణరసనాని చ ।
 వాక్పాణిపాదపాయూపస్థాఖ్యాన్యన్త్యాని పంచ హి ॥ ౩౫ ॥
 తామసాహజ్కృతేశ్చాథ శబ్దతన్మాత్రకోద్భవః ।
 తతో వ్యోమ తతః స్పర్శస్తతో వాయుశ్చ వాయుతః ॥ ౩౬ ॥
 రూపతన్మాత్రకం జాతం తస్మాత్ తేజో రసస్తతః ।
 రసాదాపస్తథా చాద్భ్యో గంధో గంధాద్ వసుస్థరా ॥ ౩౭ ॥
 రాజసాహజ్కృతిః ప్రోక్తా తూభయోః సహకారిణీ ।
 పంచీకృత్య చ భూతేభ్యో రామో జగత్ కరోతి హి ॥ ౩౮ ॥
 శ్రోత్రాదివిషయాస్తత్రాద్రవ్యశబ్దాదయో గుణాః ।

పరిణామో జగత్ సత్యం సద్వారకో హి బ్రహ్మణః ॥ ౩౯ ॥

“తమనః పరస్తాదే” వం శ్రుతిభిః పరివర్ణితమ్ ।

శుద్ధసత్త్వాశ్రయో ద్రవ్యం శుద్ధసత్త్వం ప్రకీర్ణితమ్ ॥ ౪౦ ॥

నిత్యనామథ ముక్తానామీశ్వరస్య తదైవ చ ।

కాలావశ్యం చ నిత్యం చ భోగస్థానాది తన్మతమ్ ॥ ౪౧ ॥

ప్రాప్యతే తద్ధి భక్త్యా చ ప్రపత్త్యా చార్చిరాదినా ।

రామాధీనం చ తద్ధామ యద్ గత్వా న నివర్తతే ॥ ౪౨ ॥

జ్ఞానం నిరూపితం చాథ రామ ఈశో నిరూప్యతే ।

యస్య భక్త్యా ప్రపత్త్యా చ సాయుజ్యం ప్రాప్యతే ధ్రువమ్ ॥ ౪౩ ॥

శ్రీరామోఽస్తి పరబ్రహ్మ విభూతిద్వయనాయకః ।

ఉపాదానం నిమిత్తం చ జగతోఽస్య మతః శ్రుతౌ ॥ ౪౪ ॥

వికారః సమ్మతో యస్మాద్బిద్ధచిత్తోః ప్రకారయోః ।

ప్రకారిణి తతో రామే చాక్షతా నిర్వికారతా ॥ ౪౫ ॥

సర్వశక్తిరదోషోఽథ రామో దివ్యగుణాఙ్గరవః ।

ఆర్తాదిభిశ్చతుర్భిశ్చోపాస్యో మోక్షప్రదాయకః ॥ ౪౬ ॥

జగజ్జన్మాదిలీలశ్చ భగవాన్ విభురవ్యయః ।

సచ్చిదానందరూపశ్చ సీతానాథః పరేశ్వరః ॥ ౪౭ ॥

ఆరాధ్యః ఫలదశ్చాథ జనానాం సర్వకర్మణామ్ ।

దివ్యదేహోఽతిరమ్యశ్చ యోగిధ్యేయశ్చ సర్వవిత్ ॥ ౪౮ ॥

పరో వ్యూహస్తథాఽస్తఃస్థో విభవోఽర్చావతారకః ।

పంచుధైవం స్థితః సర్వశేషీ సర్వశరీరకః ॥ ౪౯ ॥

చిదచిద్భ్యాం విశిష్టత్వాద్ విశిష్టం బ్రహ్మ మన్యతే ।

బ్రహ్మణో దేహ రూపత్వాద్బిద్ధచిత్తోః ప్రకారతా ॥ ౫౦ ॥

సూక్ష్మాభ్యాం చిదచిద్భ్యాం హి విశిష్టం బ్రహ్మ కారణమ్ ।

స్థూలాభ్యాం చిదచిద్భ్యాం తద్ విశిష్టం కార్యముచ్యతే ॥ ౫౧ ॥

ఏకత్వం హి శ్రుతౌ యస్మాత్ కార్యకారణ బ్రహ్మణోః ।


విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతస్తతోఽదోషశ్చ వైదికః ॥ ౫౨ ॥

రామానందార్యసచ్చిష్యసుఖానందార్యనిర్మితా ।


సిద్ధాంతబోధినీ భూయాచ్ఛ్రుతిసిద్ధాంతదీపికా ॥ ౫౩॥

ఇతి శ్రీసుఖానందాచార్యప్రణీతా శ్రుతిసిద్ధాంతదీపికా సమూహా ।

Encoded and proofread by Mrityunjay Pandey

——
Shri Sukhanandacharyapranita Shrutisiddhantadipika

pdf was typeset on November 11, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

